

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha k VO1 a VO2 (tabulka)

Kategorie	1. den	Další dny
Vyslovení jména střelce nebo jeho části	2	2
Ukázání fotografie střelce po dopadení	19	6

Příloha č. 2: Kódovací kniha k VO3 (tabulka)

Den	Čas věnovaný střelbě v pořadí Události	Celková stopáž	Procent
10. prosince	33 minut	48 minut	67,70%
11. prosince	9 minut	48 minut	18,80%
12. prosince	3 minuty	48 minut	6,25%
13. prosince	2 minuty	48 minut	4,17%
14. prosince	2 minuty	44 minut	4,55%
17. prosince	6 minut	48 minut	12,50%
10. ledna	7 minut	48 minut	14,58%
21. ledna	2 minuty	55 minut	3,64%
26. srpna	2 minuty	54 minut	3,70%

Příloha č. 3: Rozhovor s Barborou Kroužkovou (rozhovor)

Jak vzpomínáte na 10. prosince 2019?

Měla jsem jako běžně naplánovanou službu kontinuálního vysílání. To znamená, že jsem si večer a ráno dělala přípravu a počítala jsem s tím, že budu vysílat službu, kterou v 10 hodin přebírá tým kontinuálního vysílání od týmu Studia 6. Nicméně, už když jsem šla do práce, což kvůli přípravě chodím daleko dřív, než vysílám, tak se spustilo mimořádné vysílání. Vedení rozhodlo, že jdeme do žlutého hávu a já se tedy přenastavila kompletní změnu plánu. Vymýšlelo se, jakým způsobem převzít vysílání od kolegů z rána a jak technicky přenastavit studio do stylu mimořádného vysílání.

Jako moderátor jsem měla k dispozici informace z ČTK, od ověřených zdrojů a také od ostravské redakce. V tu chvíli mi naskočily mechanismy běžné pro tyto situace. Navrhla se témata a tým začal přesně v tomto duchu shánět hosty. Uvažujete, s kým asi se budete bavit: s policejním vyjednavacem, s lékaři, hasiči. A kombinace aktuálních informací s dostupností respondentů tvoří v prvních hodinách trochu živelné, ale zároveň velmi organizované vysílání.

Zároveň se zjistilo, že nebudou stačit kapacity regionální redakce a že na místo vyrazí

moderátoři z Prahy. Oproti loňskému Hřensku, kdy to tak dva dny trvalo, než jsme posilovali live vysílání přímo z Hřenska, to bylo hned.

Měla jste od ČT nějaké instrukce, jak o události před kamerami mluvit? Řídila jste se případně nějakými vlastními pravidly a zkušenostmi?

Vycházela jsem zejména ze svých zkušeností a zajetých mechanismů. Téma to bylo samozřejmě citlivé, takže se muselo dbát na volbu slovníku. Úřady ani policie nechtěly potvrzovat nic a taky dost dlouho trvalo, než se potvrdil počet obětí. Takže jsme dávali velký důraz na užívání podmiňovacího způsobu.: „Spekuluje se, ale policie to nepotvrdila“, „mělo dojít k“, „objevilo se“, „je to věc, která se ověřuje“ a tak podobně.

Dnes se postupuje tak, že pokud se na nějakém relevantním internetovém serveru objeví nějaká oficiálně nepotvrzená informace, tak s tím musím nějak pracovat. V tu chvíli se nemohu držet zásady, že nemluvím o tom, co nemám potvrzené ze dvou nezávislých zdrojů. Ale je třeba zdůrazňovat, že nejde o potvrzenou informaci.

V prvních hodinách je také potřeba směřovat odpovědi hostů. Řeknete jim, že od nich nechcete komentovat tu danou situaci, protože k ní nemáme dost informací. Zeptáte se jich tedy na modelovou situaci a oni nějak odpovídají. Zároveň se je snažím nějak korigovat a připomínat, že jejich odpovědi jsou obecné a nemusí být platné i pro Ostravu. Hosty tedy nemůžete zpovídat jinak než obecně, často má ale i obecná odpověď informační hodnotu.

Pamatuji si třeba zajímavou situaci, kdy policie vypustila popis člověka, který mohl být pachatel, ale byla to mýlka. To byl velký problém. Ale uvažujete o tom až ex post. Ve chvíli, kdy máte informaci, že policie hledá nějakého člověka, tak vyhodnotíte, že to je člověk, co se střelbou měl něco společného. Z druhé větve vám do toho chodí informace o tom, co se v nemocnici stalo, jak to tam zabezpečují, mluvíte s ředitelem a experty a vše to jde najednou.

Byla jste u toho, když váš kolega Richard Samko ve studiu oznámil, že pachatel zemřel. Měla v tu chvíli podle vás televize přestat zveřejňovat fotografii střelce?

V tomto případě je podle mého názoru třeba rozlišovat, zda je pachatel živý, nebo mrtvý. Pokud je živý, tak nastupuje standardní proces vyšetřování a soudu. A je tam nějaká presumpce nevinny, a tudíž asi není vhodné uveřejňovat fotografii podezřelého s tím, že jde o pachatele. Pokud je ale mrtvý, tak beru, že je to uzavřená věc.

A z pohledu „čím víc zločinců a násilníků ukazujete, tím víc jich přitahujete“: pokud jsme

jej ukazovali, tak si myslím, že to bylo citlivě. A z hlediska času ne příliš dlouhou dobu.

Zajímala jste se někdy před událostí o to, jakým způsobem pokrývat podobné události v rámci novinářské etiky?

Určitě o těchto věcech uvažuji. Snažím se hodně myslet na vrstvu lidí, kteří na to nekoukají jako na kovbojku, a opakovat, kam mohou zavolat lidé, pokud se bojí, nebo že budeme mít ve vysílání rozhovor s psychologem.

Rozhodující pravomoci třeba o užívání fotografií ale nemám, ačkoli k tomu mám diskusní prostor. Můžu ale říct, že se tyto věci vždy řeší až ad hoc. Mnohdy se o užití klidně i jedné fotografie, záběru debatuje až na úrovni vedení zpravodajství. Myslím, že o věcech, jako je míra krve nebo nějaká drastičnost, se ale vždy rozhoduje celkem zodpovědně. Ale taky záleží na dané události.

Řešilo se to vícekrát, třeba když byla kuřimská kauza. Mě to tehdy zasahovalo hodně osobně, protože jsem měla tehdy malé mimino. Dcera se narodila v listopadu, tohle bylo zkraje roku 2007. A mi se mateřstvím otevřel obzor, jak volit jazyk, když se třeba ztratí dítě.

Jaké vám podíl na zpravodajství o této události dal zkušenosti do budoucna? Využila jste je někdy?

O podobných tématech se často bavíme v souvislosti s válkou na Ukrajině. Tam se také zvažuje, co použít. Například, zda divákům ukázat záběry z Buči a dalších masakrů. Samozřejmě chápu, že část lidí může trpět posttraumatickou poruchou. Podle mého názoru ale je třeba ukázat surovost s války. Ve chvíli, kdy je ruská propaganda stále dost činná, tady máte velkou část dezinformační scény, která dlouhou dobu popírala, že se vůbec válka na Ukrajině děje. Nemůžeme tedy jen ukazovat babičku, jak říká, že vedle ní něco bouchlo, a neukázat blíže ta zvěrstva. To bychom jen někomu nahráli. Pokud chceme zabránit dezinformacím, musíme ukázat mnohem tvrdší a surovější obrázky. Ukázat, že je to realita, že se to skutečně odehrává. Svět se tedy v tomto posouvá.

Příloha č. 4: Rozhovor s Františkem Lutonským (rozhovor)

Jak vzpomínáte na 10. prosince 2019?

Byl jsem shodou okolností v práci. Přestože se to stalo brzy ráno, informaci jsme měli poměrně rychle. Řekněme do půl hodiny od okamžiku, ve kterém se to stalo. Zdroj to tehdy

volal přímo mně. Okamžitě jsem spunktoval ostravskou redakci, editory a zpravodajský tým, ať začnou ověřovat na všech liniích, co se vlastně stalo. Základní informace byla pouze, že v ostravské nemocnici se střílelo a je tam několik mrtvých.

Takže začala bleskurychlá akce poslat vše na místo, ověřit to a pak teprve s tím jít do vysílání. Co si pamatuji, a co pro mě bylo tehdy neuvěřitelné, bylo, že do 45 minut od toho, co se to stalo, jsme přešli do kontinuálního vysílání.

Okamžitě jsme měli nejen republikové, ale i místní autority. Tehdy to odstartoval rozhovor s Hamáčkem, který byl v pozici ministra vnitra, který nám to potvrdil. Pak se nám tam střídali ředitel nemocnice, ministr zdravotnictví, hejtman, a to v řádu minut od toho, co jsme spustili vysílání. Myslím si, že tohle není úplně standardní věc. Většinou s vámi komunikuje nějaký mluvčí, a to ještě velice jednoduše. Tady jsme ale měli samotné autority, protože tomu samy přikládaly velkou váhu.

Postupovali jste podle nějakých prepisů nebo interních dokumentů?

Máme nějaké postupy, které jsou obvyklé. Informace nesmí jít ani na žlutou listu, pokud není ověřená ze dvou zdrojů. Což tady bylo poměrně rychle. Jakmile je ověřená, tak máme nějaké postupy. Máme nějaké desatero toho, jak rozjet breaking news. Ale to není univerzální recept, spíš náš pracovní postup, co se má dít, kdo je za co zodpovědný.

V tomto případě, kdy byla střelba, byli mrtví, hrozilo, že můžeme zasáhnout do soukromí a vyšetřování, tak jsme to konzultovali i s policií. A samozřejmě jsme to konzultovali i tady na úrovni šéfredaktora, zástupců, hlavních editorů. Manuál se ale týká jen vysílání pro mimořádné situace. Toho, že editor číslo jedna přestane dělat svou práci a začne dělat jinou, že redaktor ve službě začne dělat tohle, koeditor začne dělat tohle. Jsou to spíš pracovní postupy.

Takže tento dokument určuje spíš, jak přejít k breaking news, než kdy.

No jasně, na to nejsou žádné návody. Tady toho spoustu zažíváte poprvé. Jmenuje se to manuál pro breaking news. Ten se týká jen pracovních postupů, které jsou univerzální a týkají se jen vysílání samotného. Nikoli obsahu jako takového.

O přechodu do breaking news tedy bylo rozhodnuto na základě nějaké vaší zkušenosti?

Já si nedokážu představit, že bychom nepřešli do breaking news. To ani není o zkušenosti, jako o nějakém citu. Pokud říkáme, že se v Ostravě střílelo v nemocnici a že tam jsou podle

první informace 4 mrtví, střelec je na útěku a neví se, jestli je pořád v areálu, tak si nedokážu představit, že bychom přešli k jinému tématu.

Co pak rozhodovalo o tom, že se z nepřetržitého mimořádného vysílání opět přejde do běžného režimu?

V tomto případě rozhodla smrt útočnicka, který se po třech, čtyřech hodinách zastřelil. Potom pro vás tento příběh končí. Samozřejmě následují nějaké spekulace, vyšetřování. Nevím, jestli to skončilo po šesti, sedmi hodinách, ale téma to bylo dominantní nejenom v první den, ale ještě pár dalších dní. Začnou se na to nabalovat témata, jako co kdo mohl udělat líp, jak máme zabezpečené nemocnice. Rozehrávají se tam příběhy obětí, příběh střelce samotného.

Samozřejmě kdyby byl na útěku déle, tak to mimořádné vysílání jen tak neopustíme. Poté, co se zastřelil, už ale nechcete vypadat jako někdo, kdo se pase na tom neštěstí. Už si nepamatuji, co byla konkurenční témata toho dne, ale určitě tam bylo něco, kvůli čemu jsme to vysílání ukončili. Ačkoli předpokládám, že jsme tématu dále věnovali osmdesát procent vysílání.

Užívá Česká televize i nějaké předpisy, které určují, jak se těmto tématům ve zpravodajství věnovat a čemu se vyhnout, nebo je rozhodováno rovněž pouze na základě zkušeností a citu zapojených?

Zprvce jsou to zkušenosti, zadruhé nepsaná pravidla. Myslím si, že nemusíme apelovat na moderátory, aby nešířili hysterii a paniku. Samozřejmě intenzita moderování odpovídá situaci, není jim to volné, jsou to lidi.

Nepochybně se bavíme o tom, jestli útočnicka ukazovat, za jakých okolností, jestli ho jmenovat. Promlouvá do toho i spolupráce s policií. Když byl tuším nějaký útok ve Vídni, tak policie sama poprosila lidi i média, aby neukazovali záběry z útoku, protože to ohrožovalo vyšetřování. Vždycky si pak říkáte, jak bychom k tomu asi přistupovali, kdyby se to stalo u nás. Ale že bychom měli guidelines pro jakoukoli situaci, to rozhodně ne. Ani si to neumím představit. Je to něco, co je spíš v paměti média, zpravodajství. Třeba teroristické útoky už jsme řešili a vysílali tolikrát, že už víme, jak na to.

Zastavme se u jména. Česká televize ani jednou ve vysílání neužila celé jméno střelce. Pamatujete si, na základě čeho jste tak rozhodli?

Oproti jiným médiím jsme v těchto situacích obecně opatrnější. Než zveřejníme jméno člověka, tak to tady projde nějakou debatou. Nevybavuji si tento konkrétní případ, ale jestli

jsme používali křestní jméno a iniciál příjmení, tak si myslím, že to bylo tak akorát.

Oproti tomu fotografii jste užívali častěji.

Vedli jsme o tom debatu hned ten den. I pár hodin poté, co se zastřelil. Byl to nejen pachatel činu, ale i oběť a jistě i on měl nějaké blízké lidi. A rozhodli jsme se ten den, že by to od nás bylo pokrytecké, kdybychom toho člověka neukazovali, když jsme ho do té chvíle ukázali několikrát. Divák hlavních zpráv by si pak mohl klást otázku, vždyť o co jde, vždyť ho ukazovali celou dobu a teď už ne. Byla to síla toho příběhu ten den, řekli jsme si, že veřejný zájem je jinde. Ale vím, že po nějaké době už jsme toho člověka přestali zmiňovat, a dokonce jsme ho rozrastovávali. Řekli jsme si, že už na tom nebudeme nějak bazírovat. Jakmile kraj i nemocnice přešla k odškodnění, tak jsme si řekli, že to pro nás je tabu.

Nabízí se srovnání se situací, kdy je po někom vyhlášeno pátrání. Po ukončení pátrání se zveřejněná fotografie zpravidla z vysílání stahuje, případně se přikročí k rozrastování fotografie nebo zakrytí očí. Uvažovali jste, že zvolíte podobný postup?

Je pravda, že pokud se někdo najde, tak se jeho fotografie zanonymizuje. Nechceme se na něm dál pást a ani to ze zákona nesmíme. Stejně tak musíme do určité doby anonymizovat pachatele. Pak jsou ale události mimořádného významu, pro které tato pravidla neplatí. A tato kritéria střelba v ostravské nemocnici snese. Něco takového s výjimkou střelby v Uherském Brodě ještě nestalo.

Takže jste si řekli, že to je událost tak mimořádná, že pravidla, která platí pro nějaké běžné události, zde neplatí.

Ano.

Vedli jste podobné diskuse i o tom, zda zveřejňovat informace z osobního života střelce?

Samozřejmě je dobré dát střípek do mozaiky, co to bylo za člověka, jakou měl s největší pravděpodobností motivaci, a to na základě informací z policejního vyšetřování. Určitě si ale nemyslím, že bychom se babrali v životě toho atentátníka, teroristy, střelce, psychicky narušeného jedince. To si nemyslím, že děláme.

V Událostech se každopádně objevila například reportáž, která obsahovala stand-up natočený před domem, ve kterém střelec vyrůstal, nebo výpovědi sousedů.

Nevybavuji si to. Pokud tam byl stand-up natočený, tak asi OK, s tím umím žít. Řekl bych,

že to tehdy dokreslovalo příběh. Pokud se ale ptáte, co bych dělal, kdyby za mnou přišel redaktor, řekl, že natočí příběh střelce, zeptá se sousedů, promluví si s jeho matkou, sestrou a bratrem, tak mu rozhodně řeknu, že mě to vůbec nezajímá.

Samozřejmě z těchto lidí nechceme dělat nějaké hrdiny, nejraději bychom je vymizovali. Ale to někdy prostě nejde. A nejde to zvláště v mimořádně závažných událostech. Vůbec ale nechceme působit jako návod, aby někdo něco podobného zopakoval. Když vysíláte, tak vysíláte nejen pro lidi, co to mají v hlavě v pořádku, ale i pro ty, co ne. Takže se snažíme vyvarovat i nějakým postupům, třeba kde střelec udělal chybu, kde si měl nabít zbraň. A už vůbec nechceme, aby ho tam někdo oslavoval.

V porovnání s dnem střelby se Česká televize další den v Událostech více zaměřila na oběti. Šlo o záměrnou snahu vyrovnat pozornost věnovanou střelci?

Šlo vyloženě o časové hledisko. Ze začátku o těch obětech nevíte vůbec nic. Policie nechce nic zveřejňovat. Na základě tragédie ale chcete ukázat příběhy lidí, kteří se stali oběťmi. Protože ta emoce nese informaci. Ale zase se v těchto případech ctí, že když o tom někdo nechce mluvit nebo kdybychom mohli cokoli ohrozit, tak to neděláme

V prvních dnech se televize věnovala události rozsáhle, a to i přesto, že nebylo známo příliš mnoho informací. Zprávě o ukončení vyšetřování, které přineslo zásadní odpovědi, ale následující srpen televize příliš prostoru nevěnovala. Proč to tak bylo?

Nemyslím si, že jsme strávili nějaký čas spekulacemi. Jediná spekulace, která se odehrála, byla o tom, co ho k tomu mohlo vést. To myslím, že policie objasnila a v tu chvíli byl pro mě příběh ukončen. Žádné další otázky k příběhu nemám. To si myslí, že se odehrálo ve dnech po tragédii. Jak byla zabezpečena nemocnice, jak je možné, že se tam dostal se zbraní. Odehrávalo se hodnocení policejní práce, hodnocení zabezpečení, toto už se ale neřeší po půl roce. To si myslím, že už je vyvanutá událost a myslím si, že se to dá odbít jednou reportáží, protože nemáte další otázky.

Využil jste někdy zkušenosti z poskytování zpravodajství o této události?

Spíš v případě pracovních postupů. Myslím si, že otázky etické, které tady kladete, si pokládá každý novinář, který pracuje v televizi. A tím tuplem veřejnoprávní televizi, která má kodex, řídí se zákony. A to dnes a denně. Každý den se stane trestný čin, který má pachatele a oběť. Je pravdou, že v krimi nejsme silní, ale nejsme v tom silní záměrně. Proto si můžeme dovolit tyto jednoduché pohledy na věc.

Ale mě to zajímá spíš z hlediska nějakých metodických postupů při tom vysílání, jakým způsobem nejlépe informovat lidi, abychom z toho nedělali dryáčnické zpravodajství, které se honí za senzací, ale aby to bylo naopak velmi hodnotný informační zdroj, který má informace velice rychle, dokáže je vytrídit, publikovat a stát si za nimi.

Příloha č. 5: Rozhovor s Jakubem Železným (rozhovor)

Jak vzpomínáte na 10. prosince 2019?

Vzpomínám si na to bohužel moc dobře, protože takových událostí nezažíváte v novinářské kariéře mnoho. Pánbůh zaplať. Ve chvíli, kdy jsem se ráno probudil a podíval jsem se na zpravodajské servery, tak mi bylo trošku jasné, že pojedu do Ostravy. Důvod je jednoduchý. Většinou v takovýchto situacích hraje roli seniorita a zkušenost a myslím, že je to tak běžné ve všech televizích ve všech vyspělých demokratických zemích. Bylo to zvláštní, protože víte, že jedete někam, kde došlo k něčemu naprosto bezprecedentnímu, tragickému. A to je situace, která vás nemůže nechat chladným. A já nejsem člověk, který by zastával názor, že ať se děje, co se děje, tak má ona nezávislost a nestrannost znamenat absolutní odosobněnost a odlidštěnost.

Druhý aspekt je, že jedete někam, kde se stalo něco nebezpečného. Byť jsme už během cesty zjistili, že pachatel spáchal sebevraždu při příjezdu zásahové jednotky. Přímé ohrožení života novinářů tam tedy nehrozilo. Ale tohle všechno zvažujete a na tohle si i po těch více než třech letech dobře vzpomínám. Pro mě to bylo těžké, i fyzicky náročné. Byli jsme tam mnoho, mnoho hodin, dva dny. Nejtěžší ale bylo to, o čem se bavit, tedy jak to člověk vnímá a jaké si sám klade etické otázky, i během výstupu samotného. A během práce hledá určité etické noty.

Byl jste vyslán do Ostravy, abyste pokrýval událost z místa. Z jakého důvodu televize pro toto nevyužila moderátory a redaktory ostravského studia?

Tato otázka je absolutně na místě. Myslím si, že to v tomto případě, a obecně našem případě, nebývá tak, že novinář někam jede, protože je známější televizní tvář. Je to otázka zkušenosti. A otázka toho, že se tady nebavíme o nějaké konkrétní regionální události, která by měla nějakou serialitu, která by byla navázaná na nějaké regionální děje, osobnosti a tak podobně. Byla to věc, která by se mohla stát prakticky kdekoli, mohla by se stát v jakékoli jiné pražské nemocnici nebo kterékoli jiné. Věřím tedy tomu, že to tak i kolegové v Ostravě

brali. Že si neřekli, jim někdo z Prahy bere práci.

Navíc, čistě z praktického hlediska. Kromě toho, že má tento novinář více zkušeností z krizových situací, tak je tam ještě jeden faktor. A to ve chvíli, kdy potřebujete zjišťovat informace, které nejsou zaleženy na nějaké regionální znalosti. Pochopitelně, že regionální novinář bude lépe znát policisty na místě, na druhou stranu, když policejní ředitel uvidí osobnost, kterou zná z televize, tak co si budeme povídat, vnímá to trochu jinak a myslím, že vstřícnost policistů dávat nám maximální informace a podporu byla i trochu determinovaná mojí přítomností. Stejně tak tam byl ministr vnitra, který tam řekl, že už nikomu nedá rozhovor, ale pak viděl mě, já jsem mu řekl, že bych se chtěl na něco ještě zeptat, a on samozřejmě přišel.

Ještě je třeba zmínit, že jsem tam jel s Terezou Kručinskou, která je také moderátorka, ale navíc je z toho regionu. Jela tam tedy i z toho důvodu, že ten region dobře zná.

Kdo tehdy rozhodl o tom, že pojedete do Ostravy?

Nějak to vyplynulo. Už nevím, kdo mi tehdy telefonoval. Tušil jsem to, protože jsem měl ten večer službu, měl jsem normálně vysílat Události. A my samozřejmě, když se něco významného děje, snažíme se být s Událostmi tam a vysílat z místa. Já si myslím, že jsem toho takovým relativním průkopníkem, protože jsem s tím před deseti lety začínal. Takže to tak nějak vyšlo, že jsem to byl já.

Takže to nebylo poprvé, co se něco takového stalo.

To rozhodně ne. Viz třeba rok 2015 a Bataclan, když jsem vysílal Události z Paříže. Byť zmiňuji podobnou tragickou událost, takovýchto situací bylo víc.

Měl jste od ČT nějaké instrukce, jak o události před kamerami mluvit? Řídil jste se případně nějakými vlastními pravidly a zkušenostmi?

Budu úplně upřímný. Myslím, že zrovna v otázce guidelines má zpravodajství České televize, když to řeknu diplomatically, dlouhodobě malinko skluz. Ale vždycky se snažím pracovat tak, aby to, jak to dělám, a teď to řeknu neskromně, mohlo být považováno za odraz guidelines. Myslím, že tohle je věc, která je mi docela vlastní. Určitá citlivost, schopnost vybalancovat situaci, najít a použít to správné slovo – korektní a citlivé, ale zároveň správné. Opravdu k tomu nemáme žádné guidelines a představa, že by mi někdo radil, co tam mám říkat a na co se nemám ptát... To je asi všechno, co bych k tomu řekl.

Jaké jsou tedy v ČT v podobných situacích redakční rutiny?

Dramaturg a editor si řekne, co by si představoval, vy mu řeknete, co mu můžete nabídnout. To je základ. Ale že by byl nějaký psaný seznam „tohle dělej, tohle říkej, takto se chovej“, to ne. I proto většinou k těmto událostem jezdí lidé, kteří si dokáží na místě poradit. Když si představíte že editor na místě v devadesáti procentech případů nikdy nebyl a vy jste tam byl tak by byl trochu hloupé, kdyby to nenechal trochu na vás. Kdyby nevěřil vašemu úsudku a nenechal na vás to, co mu nabídnete a ukážete, jaký záběr mu nabídnete, jakého hosta si na místě seženete a tak dále. To je opravdu na vás. Proto jsem na místě.

Jak se třeba vy osobně díváte na zveřejňování jména střelce?

Tohle je třeba věc, o které já tvrdím, že má být v guidelines. Absolutně. Tak jako jsem snad naučil kolegy, že když nějaký masový vrah sám přijde o život, ať už rukou policejní zásahové jednotky nebo svou vlastní, tak není obětí toho případu. Nemůžeme ani říct, že tam zemřelo tolik a tolik lidí a dopočítat ho k tomu. Typický případ byl, když ten člověk navedl letadlo v Alpách na zem. Prostě nemůžeme říct počet obětí, aniž bychom uvedli, že zemřelo tolik a tolik lidí plus jeden vrah. Takto se to musí dělat. Ten člověk není součástí onoho příběhu v tom smyslu, že také přišel o život. To mě skutečně nezajímá, to je jeho riziko a jeho superzávažný trestný čin, který spáchal.

A pokud jde o jméno, já skutečně nevidím důvod, proč bych, zvláště pokud už všichni vědí, jak se ten člověk jmenoval, měl používat jeho jméno. Třeba bych nepoužil jméno vraha dětí z ostrova Utoya a nevymýšlel, jak přesně to řeknu norský, jak se snažili někteří kolegové. To bych si raději udělal čas a řekl jména všech těch dětí, které tam zavraždil. Rozhodně nebudu ale říkat jeho jméno. Přiznám se, že si jméno toho pána z Ostravy nepamatuji a ani mě nezajímá.

A co zveřejnění fotografie poté, co byl střelec dopaden nebo zemřel?

Víte, co by mi na tomto přišlo trochu sporné? Tento člověk má rodinu, která neodpovídá za jeho trestný čin, který spáchal. Nepochybně se v tom regionu zjistí a lidově řečeno proflákne, o koho se jedná. Okolí té rodiny se na ni bude určitým způsobem dívat, ať už útrpně nebo našťvaně, to je jedno. Ve chvíli, kdy zveřejnění fotografie nemá za cíl pomoci policii pachatele dopadnout, tak bych ji nezveřejňoval.

Berete to tedy tak, že je to lepší z úcty k rodině než z toho pohledu, že není dobré vrahovi dávat příliš mnoho pozornosti?

V tomto konkrétním případě by šlo o rodinu. Dovedu si představit rodinu na Ostravsku, která tím samozřejmě trpí, stejně jako rodiny všech těch obětí. Ale jinak máte pravdu, že díky dnešnímu přístupu k čemukoli, co je ve veřejném prostoru, je pravda, že i toto je důležitý aspekt. I kvůli tomu bych tu fotku fakt nezveřejňoval. Nezvyšoval bych popularitu tohoto člověka.

Veźměte si třeba člověka, který kromě toho, že před skoro třiceti lety definitivně zastavil blízkovýchodní mírový proces, tak zavraždil izraelského premiéra. Zavraždil otce, dědečka, podle mě skvělého člověka. A ten člověk si nyní neustále stěžuje na to, že v té věznici, kde je na doživotí, nemá dobré podmínky. Neustále se o něm někde mluví. To samé vrah Johna Lennona. Stále se někde objevuje. To jsou lidé, kteří svým obětem, skutečně to teď řeknu hnusně, nesahali lidsky ani významem po kotníky. A vzali život lidem, kteří udělali něco výjimečného, významného pro své okolí. A navíc to byli taky manželé, otcové, dědečkové. A tito lidé jsou dnes nechci říct známější, ale jsou součástí jejich životního příběhu. A mi to hrozně vadí. Prostě nechci, aby byl součástí životního příběhu Jicchaka Rabina nějaký člověk, který ho zavraždil, to samé u Johna Lennona.

Jak z hlediska novinářské etiky hodnotíte pokrytí střelby ve FNO v České televizi?

Nečekáte snad, že budu nějak zásadně kritizovat svého zaměstnavatele. Řekl jsem, že třeba v guidelines máme trochu skluz, to je pravda. Ale pokud si vzpomínám, tak si na nějaké zásadní pochybení nepamatuju. Myslím, že by se to někde objevilo. Nemyslím si, že bychom udělali něco zásadně jinak v rámci možností, které jsme měli, to znamená v rámci mnohahodinového stání na ulici, kdy máte u sebe jen tablet a mobil, který se vám v té zimě za chvíli vybije.

Měli jsme ale i možnost nějakého zázemí. Policie nás, tedy mě a Terezu, občas pouštěla se ohřát do foyer té nemocnice. A v jednu chvíli už nám řekli, že by byli rádi, abychom tam už nechodili. My jsme pochopili proč. O patro nad námi pracovali forenzní technici, stále tam byla těla obětí. A pokud jsme to pochopili správně, tak tam začali chodit pozůstalí. To poznáte, když si policista vezme od nějaké starší dámy občanský průkaz, ta dáma je úplně zlomená, úplně zoufalá. Předpokládám tedy, že to byla nějaká příbuzná oběti. Neptali jsme se na to, ale samozřejmě jsme to respektovali. Naštěstí nám potom ředitelství nemocnice umožnilo se chodit ohřát do místnosti, kterou měli vedle v ubytovně. Věřím že i přes tyto podmínky jsme to zvládli dobře.

Vybavuji si z vysílání několik momentů, kdy jste se uchýlil k poměrně

naturalistickému popisování místa činu. Také jste panu mluvčímu záchranářů Lukáši Humplovi pokládal dotazy ohledně podrobností zranění obětí: „Předpokládám, že šlo o devastující poranění. Protože pokud se jedná o střelbu z bezprostřední blízkosti, tak to má velmi vážné následky, i viditelné následky.“ Je podle vás tedy toto ještě v hranicích etiky?

Ted' jsme přesně na té hranici. Když mi to takto říkáte, tak s vámi asi budu souhlasit. Ale když budu na místě, tak mě napadne, že ten dotaz položím. Ted' řeknu strašně pitomé slovo. Je to vlastně v uvozovkách krása té profese. Ten okamžik, na které guidelines jednoduše nedokážete napasovat, i kdyby na něj byly napsané.

Upřímně, já se dlouhodobě o kriminalistiku soukromě zajímám. Vždycky mě vyšetřování závažných trestných činů zajímalo. Většinou proto, že jsem rád, když je na konci zločinec veden v poutech před soud a je po zásluze potrestán. Samozřejmě jsem se tedy na místě bavil s policisty. A oni, když vědí, že se o to zajímáte, tak vám říkají nějaké věci. A my jsme tedy chtěli nějakým způsobem zprostředkovat divákům, o jakou strašnou událost se jedná.

Máte ale možná pravdu, že jsme tuto otázku položit nemuseli. S tím odstupem to uznávám. Ale když jste na místě mnoho hodin, tak se možná stáváte nechtěně součástí toho prostředí, napadne vás tedy tato otázka a už vás nenapadne, že je to eticky sporné. Uznávám to.

Zajímali jste se někdy před událostí o to, jakým způsobem pokrývat masové střelby v rámci novinářské etiky?

Je pravda, že pro mě je vždy podstatné to, aby především chráněna především oběť a pozůstalí a samozřejmě aby i rodina toho zločince byla částečně chráněna. Je to složitá problematika, kterou asi nenapasujeme do tak krátkého rozhovoru. Kdykoli jsem něco podobného viděl na zahraniční televizi, tak mi naopak přišlo, že to bylo velmi otevřené. A možná protože naštěstí na to nejsme u nás zvyklí, tak na to guidelines nemáme.

Otevřené, to myslíte v jakém smyslu?

Třeba popis místa činu, o kterém jsme mluvili, většinou není problém. Když jsem třeba viděl nějaké záběry z Izraele, tak jsem viděl, že když to byla nějaká tragická událost, tak že jsou tam možná na to zvyklejší, tak si tam s tím tak hlavu nelámali.

Jaké vám podíl na zpravodajství o této události dal zkušenosti do budoucna? Využil jste je někdy?

Asi si myslím, že mě to mentálně zocelilo. Vnitřně jsem si uvědomil, v jakém světě žijeme. Že to opravdu není jen o tom udělat rozhovor s nějakým politikem a mít pocit, že všechno funguje. Když se vám tam pohádá Schillerová se Stanjurou, tak to je bezvadné, ale o tom ten svět není. Myslím si, že mě to toto naučilo a zocelilo. Že bych si z Ostravy vzal konkrétně jednu věc, tak to asi ne. Ale je pravda, že to považuji za jeden z nejtěžších úkolů, jaké jsem kdy dělal.